

عنوان مقاله:

بررسی خطر سیل و پهنه‌بندی آن در دشت بافت، جنوب شرقی ایران

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری-منطقه ای، دوره 6، شماره 20 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

مژگان دهقانی - کارشناسی ارشد زمین شناسی زیست محیطی، دانشگاه شهید باهنر کرمان

دکتر احمد عباس نژاد - دانشیار بخش زمین شناسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان

دکتر حسین نگارش - دانشیار بخش جغرافیا، دانشگاه سیستان و بلوچستان

خلاصه مقاله:

دشت بافت، یکی از مناطق با تکرار وقوع سیل و خسارات مکرر در ایران است. در این مطالعه به منظور مشخص نمودن مناطق تحت خطر سیل در دشت بافت، نقشه پهنه بندی خطر با استفاده از معیارهای ژئومورفولوژی، فتوژئولوژی و بازدید صحرایی تهیه گردید. اساس تهیه آن تفسیر عکس های هوایی 1:50000، 1:20000 و 1:40000 منطقه (به ترتیب مربوط به سال های 1335، 1367 و 1371) به همراه کنترل صحرایی است. در تهیه این نقشه لازم بود جهت تفکیک آسان تر واحدها و مرز آنها، تمامی منطقه به صورت یکپارچه دیده شود؛ به همین دلیل، گستره عکسی منطقه تهیه گردید. از آنجا که در طبیعت عوارض خاصی سیل گیر هستند (نظیر مخروط افکنه، دلتاها و دشت های سیلابی)، می توان در سطح این عوارض با توجه به تغییر توپوگرافی و تغییرات تن (Tone) عکس هوایی شدت و ضعف خطر سیل و نوع آن را شناسایی نمود. بدین ترتیب با تفسیر عکس ها، نقشه پهنه بندی خطر سیل تهیه و در مرحله بعد در روی زمین کنترل صحرایی گردید. در نقشه پهنه بندی، واحدهای مختلفی؛ نظیر: خطر زیاد سیلاب محصور در مجرا، خطر زیاد پخش سیلاب در سطح مخروط افکنه و خطر آبگرفتگی زیاد در قاعده مخروط افکنه شناسایی و تفکیک شدند. با تطبیق این نقشه با نقشه کاربری زمین سرمایه های تحت خطر شناسایی گردیدند. بر این اساس بخش هایی از شهر بافت در محدوده با خطر پخش سیلاب پهنه ای قاعده مخروط افکنه واقع گردیده و بخش شرقی این شهر در معرض خطر زیاد سیلاب رودخانه ای است. همچنین تعداد زیادی از روستاهای این منطقه و باغات و اراضی کشاورزی به دلیل واقع شدن در مجاورت رودخانه ها، در معرض خطر طغیان رودخانه قرار دارند. از نقشه حاصله می توان برای کلیه موارد مربوط به مدیریت خطر سیل؛ مانند: تغییر کاربری زمین، هشدار، امداد و نجات، مقاوم سازی و تعیین نرخ بیمه سیل استفاده نمود. پیشنهاد می شود که اشغال سطوح پرخطر منع شده و با انجام عملیات آبخیزداری خطر سیل کاهش داده شود.

کلمات کلیدی:

سیل، نقشه پهنه بندی، دشت بافت، ژئومورفولوژی، عکس هوایی، سیستم اطلاعات جغرافیایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1017475>

